

1 dag

DANMARK TEKUR UNDIR
VIÐ ENDAMÁLSGREINUM
FELAGSMARKNAÐANS.

- Um fyrirlitssamráðingar sigur Jens Otto Krag, uttanríkisráðharri:
1. Danmark tekur undir við orðaljóðinum í Rómsáttmálanum og setur ekki fram uppskot um broytingar.
 2. Danmark tekur undir við avgerðunum um avtöku av tolli og nogdarfyrirbyrginum, men biður um eina yvirgangsskipan fyrir vissar vörur.
 3. Danmark ynskir, at felagstollurinn útfærir fyrir einstakar vörur verður lagaður eftir tess serstöku viðurskiftum og vónar, at uppskotið um eina 20 pst. hækking av tollinum útfærir vinnur í rana.
 4. Prinsipielt góðkennir Danmark felags handilspolitikkinn útfærir, hóast hetta verður at skapa ymiskar trupulleikar, sum tú kunnu loysast við serligum fyriskipaðnum.
 5. Danmark ynskir nærri frágreiðing um vissar útleigingar av sáttmálanum í sambandi við friu flytingina av arbeidsmegini.
 6. Danmark ynskir eitt nærri avmarkað tíðarskeið við undantaksreglum fyrir utlendskum ilögum (t.d. keyp av partabrovum).
 7. Danmark ynskir rætt til at gera langfristaðar handilssáttmálar við onnur lond.

Hetta vóru so fyrirlitssúrslitini av samráðingunum, í Danir hava havt við Felags marknaðarlonðini, og tey ynski, ið ætlandi verða at seta fram á komandi samráðingarfundi.

Fólkatingið verður nú at víðgera málið nærri; men endalig stóða um at fara uppí Felagsmarknaðin verður ikki tíkin enn, tí detailsamráðingarnar byrja ikki fyrr enn í januar mánaði.

Onnur mál, ið samráðingarnar fara at snúgvá seg um, verða m.a. málið um frælsa arbeidsmarknaðin í Norðanlondum, ymisk sosial viðurskifti, líkindi hjá øðrum EFTA-londum at koma uppí Felagsmarknaðin, ynski Danmarkar um at framhalda við nærri ókonomiskum samarbeiði við onnur lond, serstakliga commonwealthlondini.

Brøv til Sosialin

HERSKYLDAN. Herskyldulogin í Danmark rokkur øllum teimum, sum á ein ella annan hátt eru bústaddir í Danmark. Sostatt rokkur hon eisini teimum Føroyingum, sum í longri áramál búsata seg har niðri, annaðhvørt hetta er til lesnað ella vanligt arbeiði.

Men veruliga eru Føroyingar undantaknir herskyldu, tí bara ein snýr sær til innanríkisráðgjafið og biður um at sleppa undan, verður hetta játtað. Vít hava einki dómi um, at lesandi Føroyingum hevur verið sýtt hetta undantak, bara ein við skili hevur borið fram ynski um hetta.

Hesum kann eg, sum bara fyrri stuttari tíð síðani kom undir herskyldu vátta. Mær varð uttan himp gjóð hetta undantakslovið, og eg veit eisini um áðrar, ið hava vent sær til fólkatingsmennin úr Føroyum og beinanvegin fingi játtað sama undantak.

Tá nú andstöðubólð landsstýrisins gera so nógv burtur úr hesum máli, eiga eg at taka hetta við størsta fyrirvarni tí veruliga eru allir Føroyingar — eisini teir, ið búsata seg fyrri stívri tíðarskeið í Danmark — undantaknir allari herskyldu.

Aslatforoyingur.

SOSIALURIN Viðmerkingar

HÚSAGANGUR. Fyri 2 árum síðan var dagliga niðurlagið í andstöðubólðunum, at landskassin var tómur og landið á húsagang.

AT keypa skip, útyggja vinnulvið, gera vegir og havnir, útyggja el-megina, stuðla gomlum, avlannum og øðrum treingjandi ja, stuttsagt at veita fólkini num arbeiði, rættvisari úrtöku av arbeiði num og sosiala trygd, tað ropa andstöðumenn sosialismunnar fyrri at reka landið á húsagang.

MEN hesi rakstrarrópin eru so líðandi tagnað og hvørva nú í fíarleikanum. Nú ropa teir oftari um, at ov mikið kemur í landskassin og yvirskot landskassans verður ov stórt.

FIN mikli framburðspolitikkurin, sum á øllum okjum er fræmur undir hesum landsstýrinum, er komin teimum í rangarskránnar; alt er verið teimum ein heilamelður, sum kemur í illgitingum og fólkskum spáðumum.

Í meðan uppbyggjngar og endurreisingspolitikkur javnaðarfólksins meir og meir per seg galdandi á øllum okjum í samfelagslívnum, víknar andstöðan, gerst veikari og veikari og — hvørur?

adrið SIGA

»DAGBLADIÐ s'gur at Dimmaletting hevur stolið tess stóðu í Felagsmarknaðarmálinum og heldur, at tungt er at

eta egið og tað stolið. Dagblaðið sigur annars:

»Men olli útyvirkaving hjá Dimmaletting, kann ikki burtforklára, at tað blaðið hevur ongafitt havt nakra stóðu í felagsmarknaðarmálinum, uttan at bera tað viðari, sum var Danmarkar stóða.

Tað er láturvert at siggja, at Dimmaletting nú roynir at pynta seg við fjárdóm sum eru fólkalokksins, og enn meira láturvert verður hetta, tá tað verður lagt aftrat, at Dimmaletting ikki veit, at hetta eru fólkalokksuppskot, hon pyntar seg við.

Best er broðurlest bak, somikið kundu sambandsstingmenn gjøri fyrri Dimmaletting, at teir lótu hana víta eitt sindur um tað, ið er farið fram á tingi í hesum máli...»

Bókvið-blos

»BRUGVIN YVIR DRINA« ber orð fyrri at vera metasta skaldaverkið hjá manninum, jugoslavlanum IVO ANDRIC sum í ár fekk nobelprisin í litteratur. Tað sigst um hann, at hann er meira enn eitt skald, eisini seguskrivarin hjá einum illa viðfarnum fólki, herjað av tyrkum, ítskarum o.o. Andric er 69 ára gamalur upplívið ikki so lítið undir fyrra veraldarbardaga, tí hann var vinmaður við hin gitna morderin frá Serajevo. Hóast korini ikki altíð vóru tey bestu, fekk hann filosofiska doktrahetið.

»BRUGVIN YVIR DRINA« sigur frá hussu týrkiskir hermenn leitaðu eftir jugoslaviskum dreingjabornum, hussu bornini vóru tíkin frá mammunum, ið fylgja teimum, róptu, kærdu sína meyð, sendu upp teirra stótu bon, teirra áminningar, teirra álta seinasta móðurheitan. »Andric kallar á okkum frá úr djúpum á tí pindu suðurslavisku fólkasálini, av niðurstóðan av ummellinum, ið svenska útvarpið gav, tí bóðini frættast, hvagar heiðurslónin var farið.

eyðað

ATOMMÓTMÆLI. Tá málið um Felagsmarknaðin kom á ting, mótmælti »14. SEPTEMBER«, at vð fóru uppí henda marknað, ið hetta var einki annað enn ein roynd at halda liv í skapitalistisku í perialismuni.

Í somu tingsetu — aftaná russisku brintbumburóðrar vóru hildnar uppá — setti tjóðveldisfólkurin fram sofoðandi uppskot til samtyktar:

»Føroya loyting forðomir tær kjarnorkusprengingar, ið Sovjetsamveldið hevur gjørt í seinastuni og heitir á tað og onnur avvarandi lond um at stæða øllum slíkum sprengingum í framtíðini...»

NAKAÐ um sama mundið svaraði Nikita Khrushchev, forsetisráðharri Sovjetsamveldisins uppá tey mongu mótmælini ið komu frá nærum øllum londum uttan

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

tí kommunistiska heiminum, við m.a. hesum orðum:

»Hetta er larmandi BORGALIG propaganda, og henda propaganda er hysterisk. Propaganda IMPERIALIST-ANNA misbrúkar menniskjansligar kenslur fyrri at forða okkum í at fullkomuliggeira okkara VERJUVÁPN, og misbrúkar eisini veltmeindandi menniskju til hetta endamálið... ja, tað ljóða eisini raddir, ið siga, at royndirnar eru heintileis ómoralskar...»

JERJOMENKO, soleidis nevndist hin gitni herleiðarin, sum undir seinasta heimsbardaga vann slagid um Stalingrad har 200.000 týskir hermenn lótu liv. Hann sigur m.a. í einari blaðsamrøðu: »Í dag skrivi eg bókur, vóti at fáa skriva 4 í alt, partvis hernaðarlígt kanningarúrslit og partvis minnir frá bardagaárinum. Vít fara frá vælferð til heimsbardaga og so aftur til vælferð. — Eg veit, hvat bardagi er. Eg vil ikki vera við til ein nýggjan heimsbardaga. — Ein nýggjur heimsbardagi verður óeingiliga ein bardagi við kjarnorkuvápnunum. Hvi? Fyrsti heimsbardagi byrjaði við byrsum og endaði við stríðsvágunum. Seinri heimsbardagi byrjaði við stríðsvágunum og endaði við atombumbum. Tað er eingin lívi í næsta heimsbardaga verður tað rakettir og kjarnorkuvápn...»

veitst tú

AT tá ið ein 5 megatons brinbumba brestur, verður alt at hvarva sum rokkur og dampur, ið er nærri enn 1,5 km frá staðnum, har bumban rakar jorðina, eins og alt mannaliv verður týnt, sjálvt í teimum djúpastu kjallaranum.

AT nokur fá sekund seinri kemur ein hitabylgja, ið festir í alt innanfyri 8 km frá bumbubrestinum.

AT jarnbetonhús, ið liggja nevnd longd frá brestinum ætlandi verða standandi, meðan fólk verða álvarsliga brennd 16 km burtur.

AT móld og grót verður íveitt 30.000 metrar upp í loft, og sumt av hesum verður at detta niður aftur 250 km burtur.

AT konir menn halda, at eitt álóp á 150 amerikanskir býir í minsta lagi vil krejva 25 mill. mannaliv.

AT 2 samdogur aftaná brestin kunnu tey fyrstu fólkin leita upp úr bumbuskýlinum eina lótu á gangn.

AT smábørn og barnakonur mugu halda seg niðri í bumbuskýlinum í 14 dagar.

AT einar 14 dagar aftaná brestin verður uttan roknað við at polit, brandið o.t. er aftur í arbeiði.

AT tað í mongum fórum verður at taka drúgva tíð at fáa verksmíðjurnar aftur í gongd.

Veruleiki?

TAÐ ER VERULEIKI
AT fólkalokkurin undir øllum heimsbardagnum bedraði fólki, at hin foyroyski peningurin einki vírdi kom at hava, tað bardagin var avhasaður, og at eitt úrslit av hesum var, at størstingur varð nýttuleyst burturoyðslar. Men

TAÐ ER EISINI VERULEIKI
AT tað ikki var neistur av sannleika í hesi talu, og at ikki eitt einasta orð av spáðumum fólkalokksins kom at halda,

Manget

DANIR og **NORÐMENN** skulu í felag í mars mánaða kenda eina rakett út í rúmdina. Hon verður send frá Andoya í Norðurnoregi. Seinri fara so Danir

einsamallir undir at senda upp rakettir frá stóðum í Suðurgroenlandi. Henda fyrsta rakettin verður send 100 km út í rúmdina og verður at detta niður aftur í Norðurnahavinum, har litil og eingin skipaførsla er. Hvor av hesum rakettinum kostar 120.000 kr. Endamálið við hesum rakettstokum er at gera ymiskar rúmdarkanningar í sambandi við veðurlagið, norðlýssið o.a.

GÓÐ LON. Fyri at halda fyrilestrar í danska útvarpinum eru samsýnitgarnar ásettir av nýggjum. Fyri fyrilestur, ið tekur upp í 5 min. fær ein 110 kr. (serfróingur: 175 kr.), frá 6—10: 154 kr. (220), 15 min.: 297 kr. (440) og 20—30 min.: 396 kr. (550)

CARNEGIUGRUNNURIN hevur fyrri djærva bjarging og djærva bjargingarroyndir í ár latið 20.000 kr. í heiðurslón til 39 fólk. Teirra millum er **HANUS WARDUM** 21 ár, Varðagotu, Tórshavn. Hann hevur fingið 800 kr í heiðurslón.

MADURIN kom koyrandi við einari trilluboru.

— Tú, kann handa trilluborin ikki koya skjótari.

— Já, nógv skjótari, men so kann eg ikki fylgja við henni.

EICHMANN-málið mærkast nú endanum, 15. desember fellur dómurin í Jerusalem. Tað vil taka eina víku at lesa upp dómspremissurnar, ið eru 500 prentaðar blaðsíður. Premissurnar verða samstundis umsettir til týskt, enskt og franskt.

HVI VILLEIÐA...

(Framhald frá 1. síðu)

yvir 100 kr. minni enn meirluti var fingin fyrri.

Hetta er sannleikin, töl, ið tala, og sum eingin kann reingja.

Tú talar um at taka frá teimum, ið einki hava, og leggja til tey, ið hava og vil geva fólk ta fatan, at uppskot P. J. Olsens loytingsmálini útróðrafiskaprismálinum ger hetta.

Hvi ert tú so illa samsvarandi við sannleikan?

Var ikki júst tú samdir við partamannin Hognesen og P. J. Olsen og undirritaði í fiskivinnuendvindi? Tað frætti eg tá, ið hussu er!

Eitt er vist, at tað grettur ikki, at bæði Erlendur Patursson og Jakup í Jakupsstovu eins og hinir báðir nevndarlímirnir vóru samdir við loytingsmans P. J. Olsens uppskot á stjórnanfundi í lønjavngjargrunninum.

At hesir báðir nú leypa frá er teimum til lítlan heiður, og megu teir standa fiskmanninum til svors fyrri tað.

Tað, sum P. J. Olsen og hansara menn hugsaðu um, var ikki at taka frá tí veika og geva tí sterka, sum tú Jóhann so ófólkliga brúskar, men teir vildu fáa fiskaprísinn upp og at muna fyrri fiskimommum, ið er umráð 50 % sáttmála, javnt við ein fiskaprís umráð 95 øvru uttan stundng og 105 øvru ta ið fiskimáðurin eigur 1/3 til sín part eisini uttan stundng.

10 øvru kg skuldi fiskakeyparin leggja afturat, og lønjavngjargrunnin hækka stundngin til 10 øvru vírhvøru.

Pr'urin vildi so verðið:

Fiskakeypara fyrri hýsu 65 + 10 = 75 øvru kg.

Frá lønjavngjargrunninum 10 øvru múnar, og sum 30 øvru kg fyrri 50 % sáttmála, og sum 30 øvru kg fyrri 33 1/3 % sáttmála. Prísurin vildi so í fyrsta syfti múnna fyrri fiskimenn javnt við ein fiskaprís umráð 75 + 20 = 95 øvru kg og ið øðrum t'elli 75 + 30 = 105 øvru kg.

Fyri at náa hetta mátti Fiskimannafelagið og reioðarnir komið á samt um at sær burtur frá ella umskipa múnstulonina fyrri niðursigling.

Munni ikki allarflestu útróðramenn halda uppskotið, ið stýrið fyrri lønjavngjargrunnin nú var samt um, vera eitt veldugt frámstig fyrri fiskimenn?

í Havn, 14. november 1961.

P. M. Dam.